

การก้าวของพลวัตการเมืองการปกครองของไทยในยุคหลังรัฐประหาร
The pace of Political dynamics of Thailand in after the coup

พิเชฐ ศรีหาล้า

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

Pichet Srirha

Mahamakut Wittayalai University Yasothon Theological College

Email: first_goodspeed@hotmail.com

วันที่รับบทความ: 29 กันยายน 2562; วันแก้ไขบทความ 18 ตุลาคม 2562; วันตอบรับบทความ: 1 พฤศจิกายน 2562

Received: September 29, 2019; Revised: October 18, 2019; Accepted: November 1, 2019

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอการก้าวของพลวัตการเมืองการปกครองของไทยในยุคหลังรัฐประหารภายใต้การบริหารปกครองประเทศของรัฐบาลที่มาจากการทำรัฐประหารในประเทศไทย ในประเด็นเกี่ยวกับจุดเด่นที่รัฐบาลหลังรัฐประหารทำแล้วโดดเด่น และจุดด้อยที่รัฐบาลหลังรัฐประหารทำแล้วไม่เป็นที่ยอมรับ ซึ่งพบว่ามีนโยบายการบริหารประเทศและคำสั่งจากการใช้อำนาจพิเศษ ในมุมมองของนักรัฐศาสตร์และประชาชนที่รับผลกระทบโดยตรงจากนโยบายและคำสั่งดังกล่าว มีทั้งฝ่ายสนับสนุนและฝ่ายที่คัดค้านซึ่งบางนโยบายถูกขานรับด้วยดีจากประชาชนเพราะรัฐบาลที่มาจากทางเลือกตั้งไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุผลอย่างเด็ดขาดและมีประสิทธิภาพได้ ในขณะที่เดียวกันบางนโยบายก็ถูกคัดค้านและวิพากษ์วิจารณ์ถึงความไม่เหมาะสมกับยุคสมัยเหมือนกับถอยหลังลงคลองอีกครั้ง ดังนั้น การก้าวของพลวัตการเมืองการปกครองของไทยในยุคหลังรัฐประหารจะก้าวต่อไปอย่างไรเพราะความคาดหวังของประชาชนต่อการแก้ไขวิกฤตทางการเมืองของทหารนั้นย่อมมีมากหลังการรัฐประหาร เนื่องจากโดยปกติวิสัยของประชาชนคนไทยจะรักสงบแม้ในยามรัฐประหารก็ปรารถนาความสงบสุข และคาดหวังให้เกิดการพัฒนาของประเทศอย่างต่อเนื่อง จนอาจจะกลายเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยโดยเฉพาะคือการยอมรับให้รัฐบาลบริหารประเทศ แม้จะเป็นรัฐบาลที่มาจาก การรัฐประหารตามที่นักรัฐศาสตร์ได้ตั้งข้อสังเกตเอาไว้

คำสำคัญ : พลวัตการเมืองการปกครองของไทย, รัฐประหาร

Abstract

This article presents the pace of political dynamics and the Government of Thailand after the coup. Under the administration of the government of the coup in Thailand. The issue of prominence after the coup after the coup and the bad points that the government after the coup did was unacceptable. It found that the administration policy and the command of the use of special powers in the view of the political scientist and people directly affected by policy and such orders. There are both supporters and opponents some policies are well received by the people because the elected government is unable to achieve a decisive and effective outcome. Meanwhile, some policies were opposed and criticize the inappropriate for the era. so that the pace of political dynamics, Thai rule in the post-coup period how to move forward? Because the expectations of the people to resolve the political crisis of the military is very much after the coup. Because of the Thai people's tendency to be peaceful, even in times of coup, they desire peace and expect the country's development to continue. It may become a political culture in thailand, especially the recognition of the government of the country. Even the government of the coup, as noted by political scientists.

Keywords : Political dynamics of Thailand, the coup

บทนำ

ประเทศไทยเกิดการปฏิวัติครั้งแรกและครั้งเดียวในประวัติศาสตร์เมื่อวันที่ 24 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2475 ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย ภายใต้การประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2475 และประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับถาวร ฉบับแรกเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2475 ซึ่งบัญญัติให้ประเทศไทยปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยของประเทศเข้าไปมีบทบาทในการกำหนดทิศทางของประเทศ กำหนดอนาคตของตัวเองได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อให้มีความสอดคล้องกับหลักการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยที่อำนาจอธิปไตย เป็นอำนาจอสูงสุดในการปกครองประเทศนั้นเป็นของประชาชนโดยประชาชนจะใช้อำนาจในการออกกฎหมายผ่านรัฐสภา ใช้อำนาจบริหารผ่านคณะรัฐบาล และใช้อำนาจตุลาการผ่านระบบศาลต่าง จนทำให้ระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองในอุดมคติของหลาย ๆ ประเทศ (ทินพันธ์ นาคะตะ. 2543 : 1-2) จนทำให้สะท้อนลักษณะที่เห็นได้อย่างชัดเจนของประชาธิปไตยที่ว่า รัฐบาลได้อำนาจมาจากประชาชน หรือโดยความยินยอมพร้อมใจจากประชาชน ดังนั้นประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศตลอดเวลาผ่านกล

ไกลต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ หรือให้สิทธิ์ที่จะแสดงบทบาทต่างๆ ได้โดยตรง และการกระทำของรัฐบาลทุกอย่างต้องรับผิดชอบต่อประชาชน (อมร รักษาสัตย์ และคณะ. 2543 : 33) เพื่อให้ฝ่ายการเมืองสามารถดำเนินนโยบายสาธารณะเพื่อคนทุกคนในสังคมและทุกภาคส่วนได้รับประโยชน์จากการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เกิดความเสมอภาคในทุกมิติ นักการเมือง พรรคการเมืองเข้มแข็งไม่ถูกชี้นำจากภาคราชการ เมื่อเป็นเช่นนี้หลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ฉบับปี พ.ศ.2540 (สนุก สิงห์มาตร และสัญญา เคนาภูมิ. 2558 : 92)

แต่โดยสภาพแล้วประเทศไทยกลับประสบปัญหามากมายในการเมืองการปกครอง โดยเฉพาะในสมัยเริ่มต้นแห่งการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครอง เมื่อกลุ่มคณะราษฎรที่ทำการปฏิวัติเกิดความขัดแย้งกันเองในกลุ่ม ตลอดถึงกลุ่มการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ หลายกลุ่มก็พยายามที่จะยึดอำนาจคืน หรืออยากกลับมาใช้อำนาจอีก อีกทั้งประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยเท่าที่ควร ปัญหาเหล่านี้ได้เป็นชนวนเหตุให้เกิดความวุ่นวายและปรากฏการณ์ทางการเมืองหลายครั้ง ไม่ว่าจะเป็นการก่อกบฏ การกระทำรัฐประหาร ตลอดถึงการชุมนุมประท้วง เป็นต้นจะเห็นว่าจากอดีตนับจากหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 ถึงปัจจุบัน (2560) ประเทศไทยเกิดกบฏ รัฐประหาร และการชุมนุมประท้วงบ่อยครั้ง เมื่อมีการชุมนุมประท้วงที่ยืดเยื้อมักจะจบลงด้วยการทำรัฐประหารของทหารแทบทุกครั้ง หลังกระทำรัฐประหารแล้วก็จะมึคณะบุคคลที่ทำการรัฐประหาร หรือกลุ่มตัวแทนที่เรียกชื่อแตกต่างกันไปแต่ละครั้งของการทำรัฐประหารมาทำหน้าที่บริหารประเทศแทน จนกว่าจะมีรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งใหม่ กลายเป็น “ยุคมืด” ของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ถ้าจะลำดับวิวัฒนาการหรือปรากฏการณ์การทำรัฐประหารในประเทศไทยดังกล่าวนั้น อาจจะเรียกว่า “การก้าวของพลวัตการเมืองการปกครองของไทยในหลังรัฐประหาร” ที่ถูกขับเคลื่อนโดยกลุ่มทหาร เพราะประเทศไทยระบอบชุดเจนว่าปกครองในระบอบประชาธิปไตย แต่เมื่อเกิดการรัฐประหารหลักการประชาธิปไตยก็ไม่มีอำนาจใดๆ เปรียบเทียบกับยุคมืดของรัฐศาสตร์ตะวันตก (ยุคกลาง) ที่ศาสนจักรมีอำนาจมากกว่าอาณาจักรรัฐบาล ซึ่งมีหน้าที่บริหารปกครองประเทศกลับต้องอยู่ภายใต้อำนาจของผู้นำทางศาสนา หลักรัฐศาสตร์ถูกครอบงำโดยหลักศาสนาหรือเทววิทยา แต่พลวัตการเมืองการปกครองของไทยในยุคมืดนั้นย่อมมีความแตกต่างออกไป จากการทำรัฐประหารในประเทศไทย มีนักวิชาการและประชาชนบางกลุ่มที่มองว่าการทำรัฐประหารเกือบทุกครั้ง เป็นการปลดล๊อคทางการเมือง คือ เป็นการยุติความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในขณะนั้นได้ และกลุ่มที่เข้ามาบริหารประเทศระหว่างนี้สามารถดำเนินนโยบายของประเทศหลายนโยบายได้อย่างทันท่วงที เกิดผลทั่วประเทศ ตลอดถึงการปฏิรูปในด้านต่างๆ ของประเทศ เช่น ปฏิรูประบบราชการ การศึกษา กฎหมาย ฯลฯ ก็สามารถกระทำได้ดีกว่ารัฐบาลปกติ ตลอดทั้งรัฐบาลที่มาจากการทำรัฐประหารก็กล่าวอ้างอย่างนั้น สิ่งเหล่านี้เป็นความจริงหรือไม่ หรือเป็นเพียงการอ้างเหตุผลเพื่อความชอบธรรมต่อการกระทำของกลุ่มตนเท่านั้น

ผู้เขียนในฐานะที่เป็นพลเมืองของไทยที่เฝ้าติดตามพลวัตทางการเมืองที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ผ่านยุคการรัฐประหารในยุคหลังนี้ จึงขอนำเสนอในมุมมองของตนเองที่มีต่อพลวัตการเมืองการปกครองทั้งในช่วงที่เป็นประชาธิปไตยหรือยุคที่เป็นเผด็จการว่าการขับเคลื่อนพลวัตการบริหารประเทศในแต่ละยุคจะมีจุดเด่นหรือจุดด้อยหรือไม่อย่างไร ซึ่งผู้เขียนจะนำเสนอในลำดับต่อไป

แนวคิดที่เกี่ยวกับพลวัตการเมืองการปกครองของไทยภายใต้ปัจจัยสำคัญ 4 ส่วน

พลวัต (Dynamic) หมายถึง การขับเคลื่อน การพัฒนาอย่างต่อเนื่องซึ่งผันแปรไปตามเงื่อนไขความต้องการของสังคมและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ (ธมกร ทยาประศาสน์, 2555 : 1)

อริสโตเติล (Aristotle) บิดาแห่งวิชารัฐศาสตร์ให้ความหมายไว้ว่า “การเมือง” หมายถึง “การใช้อำนาจหน้าที่เพื่อสาธารณประโยชน์” ส่วนเพลโต (Plato) นักปราชญ์กรีกให้ความหมายของการเมืองว่า “เป็นกิจกรรมที่แสวงหาความยุติธรรมและเพื่อการดำรงชีวิตที่ดีของสังคม”

พลวัตการเมืองการปกครอง หมายถึง การเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาทางการเมืองการปกครองอย่างต่อเนื่อง อันเป็นผลมาจากความผันแปรไปตามเงื่อนไขความต้องการของสังคมและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

พลวัตของการเมืองการปกครองไทยขึ้นอยู่กับส่วนประกอบของสังคมและการเมืองไทยคือ สถาบันพระมหากษัตริย์ ข้าราชการทหาร และพลเรือน ชนชั้นกลางในกรุงเทพและเมืองใหญ่ ซึ่งสามารถต่อรองได้ในระบบเศรษฐกิจแบบตลาดและประชาชนส่วนใหญ่ในชนบท ซึ่งเข้าถึงทรัพยากรได้ยากและไม่มีอำนาจต่อรองในระบบเศรษฐกิจ ความสัมพันธ์เชิงอำนาจขององค์ประกอบเหล่านี้ก่อให้เกิดพลวัตทางการเมืองตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันรวมทั้งก่อให้เกิดรัฐบาลและทำลายรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตย หากไม่เข้าใจความสัมพันธ์เชิงอำนาจดังกล่าวนี้ ก็ไม่สามารถเข้าใจ “พลวัต” ของการเมืองไทยได้ เมื่อก้าวโดยสรุปพลวัตของการเมืองไทยขึ้นอยู่กับส่วนประกอบของสังคมและการเมืองไทย หรือปัจจัยที่สำคัญ 4 ส่วน คือ

1. สถาบันพระมหากษัตริย์
2. ข้าราชการทหารและพลเรือน
3. ชนชั้นกลางในกรุงเทพและเมืองใหญ่
4. ประชาชนส่วนใหญ่ในชนบท

พลวัตการเมืองการปกครองของไทยภายใต้การรัฐประหาร (ยุคมิถุนายนประชาธิปไตย)

หลังเหตุการณ์ปฏิวัติ พ.ศ. 2475 พลวัตการเมืองการปกครองของไทย ตกอยู่ภายใต้อำนาจของกลุ่มก่อการรัฐประหารมากถึง 13 ครั้ง ถ้าเฉลี่ยอัตราการเกิดรัฐประหารในประเทศไทย นับจากเปลี่ยนระบอบการปกครองมาเป็นประชาธิปไตยนั้น (พ.ศ. 2475 - 2560) ประมาณ 6 ปีต่อการทำรัฐประหาร 1 ครั้ง นับว่ามีอัตราที่ถี่มากสำหรับประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตย แต่อาจจะด้วยวัฒนธรรมทางการเมืองที่เป็น

แบบเฉพาะของประเทศไทย ก็ทำให้เหตุการณ์วิกฤตต่างๆ ผ่านไปได้ด้วยดี ด้วยความรักสงบ ความสามัคคีของประชาชนคนไทย ภายใต้พระบรมโพธิสมภารขององค์พระมหากษัตริย์ที่เป็นศูนย์รวมใจของชาวไทยทั้งชาติ แม้จะมีผู้นำที่มาจากพรรคการเมือง ขัดกับหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีปรากฏการณ์ทางการเมืองเกิดขึ้นมากมายผ่านการกระทำรัฐประหารทั้ง 13 ครั้ง แต่ในทันทันทีผู้เขียนจะขอเสนอหรือจะขอกล่าวถึงเฉพาะบริบทความเป็นไปของการทำรัฐประหารใน 2 ครั้งสุดท้าย คือครั้งที่ 12 และครั้งที่ 13 เท่านั้น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

รัฐประหาร 19 กันยายน 2549 (ครั้งที่ 12)

รัฐประหารในประเทศไทย พ.ศ. 2549 (<https://th.wikipedia.org>) เกิดขึ้นในวันที่ 19 กันยายน นำโดยพลเอก สนธิ บุญยรัตกลิน โดยโค่นล้ม พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีรักษาการ เพื่อยุติวิกฤตการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองที่ดำเนินมายาวนาน โดยกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยและเครือข่ายชุมนุมประท้วง พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งจบลงด้วยการกระทำรัฐประหาร โดยคณะก่อการได้ชี้แจงเหตุผลการก่อรัฐประหารมีสาระสำคัญ ได้แก่ การทุจริตผลประโยชน์ทับซ้อน การใช้อำนาจในทางมิชอบ การละเมิดจริยธรรม คุณธรรม ของผู้นำประเทศ การแทรกแซงระบบการตรวจสอบทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ ข้อผิดพลาดเชิงนโยบายที่นำไปสู่การละเมิดสิทธิเสรีภาพและการบ่อนทำลายความสามัคคีของคนในชาติ พร้อมให้คำมั่นว่าจะฟื้นฟูรัฐบาลภายใต้ระบอบประชาธิปไตย ภายในหนึ่งปีนับเป็นการก่อรัฐประหารเป็นครั้งแรกในรอบ 15 ปี รัฐประหารครั้งนี้เกิดขึ้นก่อนการเลือกตั้งทั่วไปในเดือนต่อมา หลังจากที่การเลือกตั้งเดือนเมษายนถูกตัดสินให้เป็นโมฆะ ยกเลิกการเลือกตั้งในเดือนตุลาคม ยกเลิกรัฐธรรมนูญ สันติสุข สันติสุข ประท้วงและกิจกรรมทางการเมือง ยับยั้งและเซ็นเซอร์สื่อ ประกาศใช้กฎอัยการศึก และจับกุมสมาชิกคณะรัฐมนตรีหลายคนหลังรัฐประหาร คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้จัดตั้งรัฐบาลชั่วคราว โดยมี พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี และประกาศเลิกใช้กฎอัยการศึก ใน 41 จังหวัด แต่ยังคงไว้ 35 จังหวัด (มติชน, 27 มกราคม 2550) รัฐประหารดังกล่าวไม่มีการเสียเลือดเนื้อและไม่มีรายงานผู้ได้รับบาดเจ็บ ปฏิกริยาตอบรับจากนานาชาติมีตั้งแต่การวิพากษ์วิจารณ์ในหลายประเทศ เช่น ออสเตรเลีย การแสดงความความเป็นกลาง เช่น สาธารณรัฐประชาชนจีน ไปจนถึงการแสดงความผิดหวังอย่างสหรัฐอเมริกา ซึ่งถือว่าประเทศไทยเป็นพันธมิตรนอกนาโต และกล่าวว่า การก่อรัฐประหารนั้น “ไม่มีเหตุผลที่ยอมรับได้” (Bangkok Post, 21 September 2006) เนื่องจากนานาชาติไม่สนับสนุนการทำรัฐประหารต่อรัฐบาลประชาธิปไตย

ขบวนการเหตุการณ์ก่อรัฐประหาร พลเอก สนธิ บุญยรัตกลิน เปิดเผยภายหลังรัฐประหารว่าได้ใช้เวลาประมาณ 7 เดือนในการเตรียมการก่อรัฐประหาร โดยเริ่มวางแผนในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 ซึ่งเป็นที่ที่มีการเปิดตัวพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย แต่เดิมพลเอก สนธิ บุญยรัตกลินเคยรับประกันว่าจะไม่มีการยึดอำนาจของฝ่ายทหาร พอเดือนกรกฎาคม แม่ทัพภาคที่ 3 ได้ให้สัมภาษณ์ว่าการเมืองไทยอยู่ในระดับต่ำกว่ามาตรฐาน และความเป็นผู้นำที่อ่อนแอ ประเทศไทยมีระบอบประชาธิปไตยที่ไม่ถูกต้อง 16 กรกฎาคม นัก

เคลื่อนไหวประชาธิปไตยบางคนได้โพสต์จดหมายเปิดผนึกบนเว็บบอร์ดการเมืองว่า กองทัพและนายสนธิ ลิ้มทองกุลกำลังคบคิดในการวางแผนล้มล้างรัฐบาลทักษิณ และคืนอำนาจให้กับประชาชน 20 กรกฎาคม มีข่าวลือว่ากองทัพแบ่งแยกออกเป็นฝ่ายที่สนับสนุนและฝ่ายที่ต่อต้านนายกรัฐมนตรี ประกอบกับมีรายงานเคลื่อนไหวของรถถังใกล้กับกรุงเทพมหานคร แต่ฝ่ายทหารกล่าวว่าเป็นการฝึกซ้อมตามกำหนดการ เมื่อต้นเดือนกันยายน ตำรวจไทยได้จับกุมนายทหารกองทัพบกจำนวน 5 นาย ซึ่งมีตำแหน่งในกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน หลังจากที่สามารถตรวจพบว่าหนึ่งในคณะนายทหารมีระเบิดซุกซ่อนอยู่ในรถ (The Nation, 30 September 2006) มีกระแสข่าวรถกลุ่มดังกล่าวเป้าหมายมุ่งหน้าไปยังที่พักของนายกรัฐมนตรีตามข้อกล่าวหา แต่ 3 ใน 5 ของผู้ที่ถูกจับกุมถูกปล่อยตัวหลังจากการก่อรัฐประหาร

ลำดับเหตุการณ์ บ่ายวันที่ 19 กันยายน มีคำสั่งจาก พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เรียกผู้นำทุกเหล่าทัพเข้าประชุมร่วมกับคณะรัฐมนตรีที่ทำเนียบรัฐบาล แต่ไม่มีผู้นำเหล่าทัพคนใดเข้าร่วม (เว้นเสียแต่ พล.ต.อ.โกวิท วัฒนะ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ) ทำให้มีกระแสข่าวลือการปฏิวัติรัฐประหารแพร่สะพัดไปทั่วทำเนียบรัฐบาล ช่วงพลบค่ำมีข่าวว่ากำลังทหารหน่วยรบพิเศษจากจังหวัดลพบุรี เคลื่อนกำลังเข้ากรุงเทพฯ เวลา 18.00 น. นายสมชาย มีเสน ผู้จัดการวิทยุ F.M. 92.25 MHz นัดผู้ฟังรายการจำนวนหนึ่งเข้าพบ พล.อ.สนธิ ที่หน้ากองบัญชาการกองทัพบก เพื่อขอให้ทหารให้ความคุ้มครองกลุ่มผู้ชุมนุมพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยที่จะชุมนุมขับไล่ พ.ต.ท.ทักษิณ วันพรุ่งนี้ประมาณ 21.00 น. กำลังทหารจากพลร่มป่าหวายหน่วยสงครามพิเศษลพบุรี เข้ามาประจำการที่กองบัญชาการกองทัพบกเวลา 22.00 น. ขบวนรถถังเคลื่อนเข้าคุมเชิงที่สะพานมัฆวานรังสรรค์และถนนราชดำเนิน ต่อมาทหารจำนวนมากออกมาตรึงกำลังตามถนนสำคัญต่าง ๆ โดยมีทหารแต่งกายลายพรางเต็มยศเป็นผู้ควบคุมกำลังจนกระทั่งเวลา 22.45น. โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยออกอากาศทางสถานีทุกช่อง ขึ้นคำประกาศของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พร้อมขอภัยในความไม่สะดวก จากนั้น พล.ต.ประพาศ ศกุนตนาค อธิบดีโฆษก ททบ.5 ได้อ่านแถลงการณ์คณะปฏิรูปการปกครองฯ ที่แสดงไว้ในหน้าจอก่อนหน้านั้นซ้ำถึงสองครั้งเกือบเที่ยงคืน ผู้บัญชาทหารทุกเหล่าทัพเข้าเฝ้าฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต (Thai PM, BBC.)

การกะเวลาก่อรัฐประหาร พลเอกสนธิ ได้ให้สัมภาษณ์ภายหลังครั้งหนึ่งว่า เดิมการก่อรัฐประหารถูกวางแผนให้ดำเนินการเมื่อวันที่ 20 กันยายน เพื่อให้ตรงกับการเดินทางของขบวนต่อต้านรัฐบาลครั้งใหญ่ที่กำหนดเอาไว้ล่วงหน้า การก่อรัฐประหารถูกเลื่อนขึ้นมาเป็นวันที่ 19 กันยายน ขณะที่รักษาการนายกรัฐมนตรียังคงปฏิบัติหน้าที่อยู่ในนิวยอร์ก และกล่าวอีกว่า ครั้งหนึ่ง พ.ต.ท. ทักษิณได้ถามพลเอกสนธิว่า “คุณจะทำปฏิวัติผมหรือเปล่า” ซึ่งพลเอกสนธิก็ตอบว่า “ใช่” ซึ่งเป็นเรื่องที่ขัดแย้งกับแถลงการณ์ต่อสาธารณะซึ่งเขาปฏิเสธว่ากองทัพจะก่อการรัฐประหารสำนักข่าวยังได้มีข้อสังเกตถึงการกะเวลาของการก่อรัฐประหาร โดยมีหลายกรณีที่เดียวข้องกับเลข 9 ซึ่งเป็นเลขมงคลอย่างยิ่งตามความเชื่อ การก่อรัฐประหารครั้งนี้เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 19 เดือน 9

ปีพุทธศักราช 2549 (The Nation, 27 October 2006) หัวหน้าคณะรัฐประหาร พลเอก สนธิ บุญยรัตกลินได้ประกาศต่อสาธารณชนหลังจากการก่อรัฐประหาร

ปฏิกริยาของฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายคณะรัฐประหาร พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้ออกแถลงการณ์สถานการณ์ฉุกเฉินในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ผ่านดาวเทียม จากประเทศสหรัฐอเมริกา เผยแพร่ทางสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ทีวี แต่เมื่ออ่านแถลงการณ์ได้ 3 ฉบับ ก็มีกำลังทหารพร้อมอาวุธกลุ่มหนึ่งบุกเข้าไปยังสถานี พร้อมออกคำสั่งให้หยุดการแพร่ภาพโดยทันที เป็นผลให้เจ้าหน้าที่สถานีต้องตัดสัญญาณการแถลงข่าวลงทันทีจากนั้น พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้ปรับกำหนดการที่จะขึ้นแถลงต่อสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ แต่แล้วก็ยกเลิก จากนั้นจึงขึ้นเครื่องบินเที่ยวพิเศษ เดินทางออกจากนิวยอร์ก ไปกรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ เมื่อเวลา 16.00 น. วันที่ 20 กันยายน ตามเวลาในประเทศไทย มีข่าวว่าอดีตรัฐมนตรีในรัฐบาลของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร กำลังเดินทางไปสมทบกันที่ประเทศสิงคโปร์ เพื่อหารือในการตั้ง ครม. พลัดถิ่น โดยจะขอให้สหประชาชาติให้การรับรองในที่ประชุมแกนนำ คปค. เมื่อวันที่ 23 กันยายน ในที่ประชุมได้กล่าวถึงการติดต่อจาก พ.ต.ท.ทักษิณ จากประเทศอังกฤษว่า ตนพร้อมจะยุติการเคลื่อนไหวทางการเมืองในทุกกรณี และได้แจ้งให้รัฐมนตรีและสมาชิกพรรคไทยรักไทยทุกคนรับทราบ พร้อมจะปฏิบัติตามคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองฯ ทุกประการ (ไทยโพสต์, 24 กันยายน 2549) เมื่อมีการตั้งนายกรัฐมนตรีคนใหม่เรียบร้อยแล้วก็จะเดินทางกลับประเทศไทย

ปฏิกริยาของประชาชน สำนักวิจัยเอแบคโพลล์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ เปิดเผยผลสำรวจเรื่อง “ความคิดเชิงประเมินผลของประชาชนต่อสังคมไทยและคุณลักษณะของนายกรัฐมนตรีคนใหม่ที่ประชาชนต้องการ : กรณีศึกษาประชาชนทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” โดยสอบถามประชาชนจำนวน 1,550 คน (มติชน, 25 กันยายน พ.ศ. 2549)พบว่า

ร้อยละ 92.1 รู้สึกว่าทหารเป็นที่พึงได้

ร้อยละ 89.1 รู้สึกปลอดภัย

ร้อยละ 87 รู้สึกทหารเป็นของประชาชนอย่างแท้จริง

ร้อยละ 82.6 รู้สึกอบอุ่น

ร้อยละ 24.9 รู้สึกกังวล

ร้อยละ 20.5 รู้สึกไม่สะดวก

ร้อยละ 19.7 รู้สึกตกใจ

ร้อยละ 7.6 รู้สึกไม่ชอบ

ร้อยละ 6.5 รู้สึกกลัว

ปฏิกริยาของนานาชาติ ในส่วนของนานาชาติได้มีการแถลงข่าวแสดงความเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ในหลายด้านจากทางรัฐมนตรีกระทรวงต่างประเทศของแต่ละแห่ง รวมถึงนิตยสารได้มีการวิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์เป็นอย่างสูง โดยส่วนรวมจะวิตกกังวลกับเหตุการณ์รัฐประหาร ซึ่งไม่สอดคล้องกับประชาธิปไตยที่

ควรจะเป็น รวมถึงหลายประเทศให้ความเห็นว่า หวังอยากเห็นเหตุการณ์ปฏิวัติผ่านไปโดยเร็ว ปฏิบัติการของ นานาชาติต่อรัฐประหารในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นไปในด้านลบ รัฐบาลสหรัฐฯ กล่าวว่า “ไม่มีเหตุผลที่ยอมรับได้สำหรับ การรัฐประหารในไทยหรือที่ใดก็ตาม ทางสหรัฐฯ มีความผิดหวังเป็นอย่างยิ่ง” และกล่าวว่า รัฐบาลต้องรีบจัดการเลือกตั้งให้เร็วกว่า 1 ปีตามที่ คปค. ได้กำหนด รัฐบาลสหรัฐฯ ได้ตัดเงินช่วยเหลือด้านการทหาร และด้านการรักษาสันติภาพแก่ไทยเป็นจำนวน 24 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ประมาณ 900 ล้านบาท) และพร้อมที่จะกำหนดมาตรการลงโทษเพิ่มเติม (The Nation, 29 September 2006)

ด้านเลขาธิการสหประชาชาติ นายโคฟี อันนัน ระบุว่า ไม่สนับสนุนให้เกิดการรัฐประหาร และอยากให้กลับคืนสู่ระบบประชาธิปไตยโดยเร็วที่สุด โดยกล่าวว่า “ในสหภาพแอฟริกา เราจะไม่สนับสนุนผู้ที่ก้าวขึ้นสู่อำนาจด้วยกระบอบกบฏ” คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ กล่าวว่า การรัฐประหารเป็นการฝ่าฝืนข้อตกลงด้านสิทธิมนุษยชน และเร่งเร้าให้ทหารเคารพต่อสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน และจัดตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขึ้นมาใหม่(The Bangkok Post, 25 September 2006) ปฏิบัติการของ นานาชาติก่อให้เกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์มากมายทั้งจากกลุ่มผู้สนับสนุนทหาร และกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับการก่อรัฐประหารในครั้งนี้

รัฐประหาร 22 พฤษภาคม 2557 (ครั้งที่ 13)

คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) โดยพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นหัวหน้าคณะโค่นล้ม นายนิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล รัฐบาลรักษาการรัฐประหารดังกล่าว เกิดขึ้นหลังวิกฤตการณ์การเมือง ซึ่งเริ่มเมื่อเดือน ตุลาคม 2556 เพื่อคัดค้านร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมฯ และอิทธิพลของ พ.ต.ท.ทักษิณ โดยก่อนการรัฐประหาร 2 วัน พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ผู้บัญชาการทหารบก ประกาศใช้กฎอัยการศึกทั่วราชอาณาจักรตั้งแต่วันที่ 03.00 น. กองทัพบุกตั้งกองอำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อย (กอ.รส.) และให้ยกเลิกศูนย์อำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อย (ศอ.รส.) ที่รัฐบาลยิ่งลักษณ์ตั้งขึ้น กอ.รส. ใช้วิธีการปิดควบคุมสื่อ ตรวจสอบเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต และจัดประชุมเพื่อหาทางออกวิกฤตการณ์การเมืองของประเทศ แต่การประชุมไม่เป็นผล จึงเป็นข้ออ้างรัฐประหารครั้งนี้หลังรัฐประหาร มีประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 สิ้นสุดลงยกเว้นหมวด 2 คณะรัฐมนตรีรักษาการหมดอำนาจ ตลอดจนให้ยุบวุฒิสภา จนเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2557 มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 ซึ่งให้มีสถานะติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่แทนสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และรัฐสภา วันที่ 21 สิงหาคม 2557 สภาฯ มีมติเลือกพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชาเป็นนายกรัฐมนตรี (<https://th.wikipedia.org>) การก่อการรัฐประหารในประเทศไทยในครั้งนี้ ถูกโต้ตอบจากนานาชาติอย่างหนัก เนื่องจากประเทศไทยเพิ่งมีการก่อรัฐประหารเมื่อ พ.ศ. 2549 ซึ่งถือว่าถี่มาสำหรับประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตย จึงนำมาซึ่งการไม่ยอมรับจากนานาประเทศทั้งด้านความสัมพันธ์ทางการทูต ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และอื่นๆ

ชนวนเหตุการณ์เกิดรัฐประหาร ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2554 นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตรและพรรคเพื่อไทยชนะการเลือกตั้ง และตั้งรัฐบาลใหม่โดยมีนางสาวยิ่งลักษณ์ เป็นนายกรัฐมนตรี มีการประท้วงต่อต้านรัฐบาล นำโดยนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2556 ภายหลังมีการตั้งคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) วัตถุประสงค์เพื่อตั้ง “สภาประชาชน” ที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้งเพื่อดูแลการปฏิรูปการเมือง ฝ่ายกลุ่มนิยมรัฐบาล รวมทั้งแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) จัดชุมนุมเช่นกัน สถานการณ์มีความรุนแรงเกิดขึ้นเป็นระยะๆ มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บจำนวนมาก(The Voice of Russia. 2014-02-18.)

ต่อมาเมื่อรัฐบาลยิ่งลักษณ์ยุบสภาผู้แทนราษฎรและกำหนดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไปในวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2557แต่การเลือกตั้งไม่เสร็จสมบูรณ์เพราะถูกผู้ประท้วงต่อต้านรัฐบาลขัดขวาง ศาลรัฐธรรมนูญเพิกถอนการเลือกตั้งในวันที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2557 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยเป็นเอกฉันท์ให้ยิ่งลักษณ์และรัฐมนตรีที่มีมติย้ายข้าราชการระดับสูงซึ่งเป็นที่ได้เถียงใน พ.ศ. 2554 รัฐมนตรีที่เหลืออยู่เลือกนายนิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ เป็นรักษาการนายกรัฐมนตรีแทน (Bangkok Post. 2014-05-07) แต่ว่าการชุมนุมประท้วงของทั้ง 2 ฝ่ายก็ยังคงดำเนินต่อไปโดยไม่มีทีท่าว่าจะยุติ

ลำดับเหตุการณ์รัฐประหาร 20 พฤษภาคม 2557 เวลา 03.30 น. พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา มีคำสั่งให้กำลังทหารพร้อมอาวุธ เข้าควบคุมสถานีโทรทัศน์ต่างๆ ทั้งภาคพื้นดินและผ่านดาวเทียมหลายช่อง ขอให้เชื่อมต่อสัญญาณออกอากาศจากสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 ต่อมา เวลา 06.30 น. ได้ออกประกาศใช้กฎอัยการศึกทั่วราชอาณาจักร ทางโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย จัดตั้งกองอำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อย หรือ กอ.รส. และออกคำสั่ง 12 ฉบับ แต่มีการยกเลิก 1 ฉบับ (สำนักข่าวแห่งชาติ, 15 มิถุนายน 2557)

21 พฤษภาคม 2557 ซึ่งยังมีการประท้วงชุมนุมอยู่ กอ.รส. ตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจตรวจพิจารณาอินเทอร์เน็ตและสั่งให้ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตรายงานต่อ กอ.รส. เพื่อควบคุมเนื้อหาออนไลน์บ้างวันนั้น มีประกาศ กอ.รส. ฉบับที่ 6/2557 เรียกตัวแทนจาก 7 ฝ่ายเข้าร่วมประชุมที่สโมสรกองทัพบก ถนนวิภาวดีรังสิต การประชุมเป็นไปอย่างเคร่งเครียด จนต้องยุติการประชุม เพื่อมาประชุมกันใหม่ในวันรุ่งขึ้น เวลา 14.00 น. เพื่อหาทางออกของประเทศร่วมกัน ในประชุมร่วม 7 ฝ่าย ในวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 เพื่อหาทางออกของประเทศเป็นครั้งที่ 2 มีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นประธานในที่ประชุม โดยเปิดโอกาสให้แต่ละฝ่ายได้เสนอแนวทางที่เห็นว่าเป็นทางออกที่ดีที่สุดของประเทศ ผ่านไปสองชั่วโมงก็ไม่มีข้อยุติ ต่อมานายสุเทพ เทือกสุบรรณ กับนายจตุพร พรหมพันธุ์ แยกไปหาหรือเป็นการส่วนตัว ขณะที่พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ก็ได้หาหรือกับผู้บัญชาการเหล่าทัพไปพร้อมๆ กัน เมื่อกลับมาพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้สอบถามนายชัยเกษม นิติสิริ หัวหน้าตัวแทนฝ่ายรัฐบาลว่า รัฐบาลยืนยันไม่ลาออก ทั้งรายบุคคลและทั้งคณะใช่หรือไม่ ซึ่งนายชัยเกษมระบุ

ว่า นาที่นี้ไม่ลาออก และต้องการดำเนินการต่อจนกว่าจะครบวาระตามกฎหมาย พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา จึงตอบกลับว่าจะยึดอำนาจการปกครองด้วยประโยคที่ว่า “หากเป็นแบบนี้ ผมขอโทษด้วยนะที่ต้องยึดอำนาจ” และสั่งจับกุมสมาชิกคณะรัฐมนตรี รวมทั้งแกนนำ กปปส. นปช. พรรคการเมืองที่เข้าร่วมเจรจา และนำไปกักขัง ที่กรมทหารราบที่ 1 มหาดเล็กรักษาพระองค์ จนเวลา 16.30 น. พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา จึงประกาศตั้ง “คณะรักษาความสงบแห่งชาติ” (คสช.) ยึดอำนาจรัฐบาลรักษาการ รวมถึงให้กองอำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อย (กอ.รส.) หมดอำนาจ แต่คำสั่งต่างๆ ยังมีผลต่อเนื่องอยู่ คสช. ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติกฏอัยการศึกทั่วราชอาณาจักร ให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 สิ้นสุดลง ยกเว้นหมวด 2 พระมหากษัตริย์

26 พฤษภาคม 2557 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล อดุลยเดช ทรงโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ขึ้นเป็นหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ 22 กรกฎาคม 2557 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 มีผลใช้บังคับ 31 กรกฎาคม 2557 มีการแต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติชุดแรก และมีพิธีเปิดในวันที่ 7 สิงหาคม 25 สิงหาคม 2557 มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี (<http://www.thairath.co.th>) ต่อมา 6 ตุลาคม 2557 มีการแต่งตั้งสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ

ผลกระทบหลังการรัฐประหาร จุดผ่านแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านบางจุดยังคงปิดหลังการรัฐประหาร 27 พฤษภาคม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาแถลงว่า นักท่องเที่ยวต่างประเทศเดินทางเข้าประเทศลดลงร้อยละ 20 เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน สมาคมการท่องเที่ยวเอเชียแปซิฟิกเปิดเผยว่านับแต่รัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 ยอดจองตั๋วเครื่องบินโดยสารมายังประเทศไทยตกลงไปเฉลี่ยวันละกว่า 5,000 ที่นั่ง โดยส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่นิยมจองตั๋วล่วงหน้าระยะสั้น ทำให้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาเดินทางมายังประเทศไทยว่าจะต่ำสุดในรอบ 5 ปี (<http://www.nationmultimedia.com>)

ด้านสหภาพยุโรปจะชะลอการลงนามความตกลงความเป็นหุ้นส่วนและความร่วมมือ และเรียกร้องให้กองทัพไทยฟื้นฟูระบอบประชาธิปไตยผ่านการเลือกตั้ง และเรียกร้องให้ปล่อยตัวผู้ถูกกักขังการเมืองและยุติการตรวจพิจารณา วันที่ 20 มิถุนายน กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกาออกแถลงรายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ (TIP) ประจำปี 2557 ซึ่งประเทศไทยถูกปรับลดระดับลงไปอยู่ระดับ 3 (Tier 3) ซึ่งเป็นระดับต่ำสุด โดยให้เหตุผลว่า ประเทศไทยไม่ยอมปฏิบัติตามมาตรฐานการจัดการกับปัญหาการค้ามนุษย์ตลอด 4 ปีที่ผ่านมา (<http://www.thairath.co.th>)

27 มิถุนายน มีการฝึกแผนซ้อมรบทางทะเล ชื่อ “แปซิฟิกกริม” โดยมี 23 ประเทศเข้าร่วม ยกเว้นประเทศไทย ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯระบุว่า เป็นการระงับความร่วมมือชั่วคราวจากรัฐประหารและในรายงานเสรีภาพในโลกของฟรีดอมเฮาส์ จัดให้สถานภาพของประเทศไทยเสื่อมลงจาก “เสรีบางส่วน” เป็น

“ไม่เสรี” เนื่องจากการทำรัฐประหาร ซึ่งเลิกรัฐธรรมนูญปี 2550 และกำหนดข้อห้ามการพูดและการชุมนุมอย่างรุนแรง (ไทยรัฐ. 2014-06-28.)

วิเคราะห์การก้าวเดินของพลวัตการเมืองการปกครองของไทยในยุคหลังรัฐประหาร

จากการทำรัฐประหาร 2 ครั้งล่าสุดในประเทศไทย ในมุมมองของผู้เขียนพบว่า ในสภาพความเป็นจริงของสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ตั้งแต่ก่อนการรัฐประหาร เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหลังที่รัฐประหารไปแล้วนั้น มีฐานความคิดของสังคมไทยที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน ซึ่งสามารถตรวจสอบได้จากการเกิดขึ้นของการแสดงสัญลักษณ์ทางการเมืองผ่านเรื่องราวต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นผ่านสื่อ สื่อ ผ่านการเรียกขานตนเอง เช่น สื่อเหลือง สื่อแดง ฝ่ายนกหวีด หรือฝ่ายรากหญ้า เป็นต้น แต่ในที่นี้ผู้เขียนจะขอเสนอในเรื่องที่เกี่ยวกับจุดเด่นและจุดด้อยที่รัฐบาลที่มาจากการทำรัฐประหารได้ดำเนินการไปหลังจากเกิดเหตุรัฐประหารใน 2 ครั้งสุดท้ายนี้ว่า มีหรือไม่อย่างไร ซึ่งผู้เขียนขอสรุปเป็นประเด็น ดังต่อไปนี้

จุดเด่นที่รัฐบาลหลังรัฐประหารทำแล้วโดดเด่น ได้แก่

1. รัฐบาลทหาร สามารถหยุดความขัดแย้ง การทะเลาะเบาะแว้งของคนในชาติได้อย่างรวดเร็ว อาจเนื่องเพราะรัฐบาลที่ทำการรัฐประหารนั้นในทุกครั้งคือฝ่ายทหารเป็นผู้ทำการรัฐประหารเสียเอง อำนาจต่างๆ จึงตกอยู่กับฝ่ายทหารที่เป็นรัฐบาล
2. รัฐบาลทหาร มีอำนาจเด็ดขาดที่จะสั่งการในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะอำนาจการบริหารประเทศ ซึ่งฝ่ายทหารเป็นฝ่ายกุมอำนาจไว้อย่างเบ็ดเสร็จ ไม่มีฝ่ายค้านตรวจสอบ สามารถสั่งการไปยังฝ่ายปฏิบัติของหน่วยงานราชการได้อย่างรวดเร็ว ทันใจและส่งผลถึงประชาชนโดยตรง
3. ในบางครั้งที่หลังรัฐประหารเสร็จสิ้นใหม่ๆ ประชาชนบางฝ่ายที่สนับสนุนหรือประชาชนทั่วไปที่เบื่อหน่ายกับความขัดแย้งทางการเมืองที่มีต่อเนื่องมานานจะให้การยอมรับและชื่นชมในการทำรัฐประหาร ขณะที่ฝ่ายต่อต้านการทำรัฐประหารเองในบางครั้งก็เบื่อหน่ายความขัดแย้งเช่นกันในที่สุดปล่อยให้การทำรัฐประหารดูเหมือนไม่มีการต่อต้านเสียเลยหรือการต่อต้านนั้นมีน้อย สุดท้ายการทำรัฐประหารดูเหมือนเป็นสิ่งที่ดีและถูกต้องเป็นที่ยอมรับได้
4. หลังรัฐประหารเสร็จในสองครั้งที่กล่าวถึงนี้ แม้แต่ระบบเศรษฐกิจของไทยยังขนานรับการต่อการทำรัฐประหาร จะเห็นได้จากการที่มีการซื้อขายหุ้นกันในตลาดหลักทรัพย์พุ่งสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ทั้งที่ในทั่วโลกต่างพากันไม่ยอมรับในการทำรัฐประหาร
5. การใช้ มาตรา 44 ป้องทุจริตโปเรเจ็คต์รัฐ คุมเข้มรถไฟทางคู่ 7 โครงการตลอดถึงนโยบายการป้องกันและปราบปรามการทุจริตขององค์กรรัฐระดับท้องถิ่น และระดับชาติ ที่ดูจะสามารถจัดการได้อย่างเด็ดขาดและทุกระดับไม่มีการละเว้น
6. การจัดระเบียบสังคม โดยเฉพาะเกี่ยวกับการจัดระเบียบทางเท้า ที่รัฐบาลลุยแก้ปัญหาผู้ค้าบนทางเท้าทั่วกรุงเทพฯ ผ่านไปเกือบ 2 ปี นับจากมีคำสั่งจากนายกรัฐมนตรี ให้ กทม.เร่งทวงคืนทางเท้า หลังหา

เร่แผงลอยตั้งระเกะระกะเคลื่อนเมือง โดยเฉพาะใกล้แหล่งชุมชนและย่านการค้าซึ่งปรากฏว่าได้ผลอย่างดีมาก
 อย่างที่รัฐบาลอื่นๆไม่สามารถบริหารจัดการให้เบ็ดเสร็จเด็ดขาดได้

7. การปฏิรูประบบราชการหลายหน่วยงาน เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของ
 ข้าราชการตามหน้าที่ ตลอดจนการขับเคลื่อนนโยบายภารกิจสำคัญเพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน
 ตลอดจนอำนวยความสะดวกในการบริการประชาชน กำจัดการวังวน โยกย้ายข้าราชการ ให้โปร่งใสปราศจาก
 การเรียกรับเงิน เช่น ปฏิรูปตำรวจ เป็นต้น

จุดด้อยที่รัฐบาลหลังรัฐประหารทำแล้วไม่เป็นที่ยอมรับได้แก่

1. รัฐบาลทหารที่ดูเหมือนจะสามารถหยุดความขัดแย้ง การทะเลาะเบาะแว้งของคนในชาติได้
 อย่างรวดเร็วก็จริง แต่นั่นอาจเนื่องเพราะรัฐบาลที่ทำการรัฐประหารนั้นในทุกครั้งคือฝ่ายทหารเป็นผู้ทำการ
 รัฐประหารเสียเอง อำนาจต่างๆจึงตกอยู่กับฝ่ายทหารที่เป็นรัฐบาล แต่ความเป็นจริงกลับทวีความขัดแย้งขึ้นซ้ำ
 อีกในรอบใหม่ จะเห็นได้จากการที่เกิดรัฐประหารเมื่อ 19 กันยายน 2549 แล้ว ยิ่งเกิดความขัดแย้งรุนแรง
 ขึ้นมาใหม่หลังการเลือกตั้งผ่านพ้นไปได้ไม่นาน แสดงให้เห็นถึงความล้มเหลวของการเข้ามาแก้ไขความขัดแย้ง
 แต่กลับเป็นการสร้างความขัดแย้งขึ้นมาใหม่ด้วยซ้ำ ซึ่งอาจจะเห็นได้จากการปฏิบัติที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่าง
 ฝ่ายต่อต้านการรัฐประหารและฝ่ายสนับสนุนการทำรัฐประหารที่ถูกการดำเนินการจากรัฐบาลทหารที่แตกต่าง
 กันอย่างสิ้นเชิง

2. รัฐบาลทหารมีอำนาจเด็ดขาดที่จะสั่งการในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะอำนาจการบริหารประเทศ
 ซึ่งฝ่ายทหารเป็นฝ่ายกุมอำนาจไว้อย่างเบ็ดเสร็จ ไม่มีฝ่ายค้านตรวจสอบ สามารถสั่งการไปยังฝ่ายปฏิบัติของ
 หน่วยงานราชการได้อย่างรวดเร็ว ทันใจและส่งผลถึงประชาชนโดยตรง แต่สิ่งที่รัฐบาลที่มาจากฝ่ายทหารนั้น
 ยังด้อยต่อการบริหารประเทศซึ่งต้องใช้ศาสตร์ในหลายมิติเข้ามาใช้ในการบริหารประเทศ แต่ความเป็นจริงแล้ว
 ทหารกลับเข้าไปทำการควบคุมการบริหารในแทบทุกกระทรวงเสียเอง เมื่อทหารเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านซึ่ง
 ไม่เชี่ยวชาญในการบริหารประเทศ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง ดังนั้น จะเห็นได้ว่าหลังรัฐบาลทหารที่มาจาก
 การทำรัฐประหาร เศรษฐกิจของประเทศจะซบเซาและเสียโอกาสในเกือบทุกครั้ง

3. ในบางครั้งหลังรัฐประหารเสร็จสิ้นใหม่ๆ ดูเหมือนไม่มีการต่อต้านเสียเลยหรือการต่อต้าน
 นั้นมีน้อย สุดท้ายการทำรัฐประหารจึงดูเหมือนเป็นสิ่งที่ดีและถูกต้อง เป็นที่ยอมรับได้แต่ความเป็นจริงแล้วใน
 บางครั้งหรือคนบางกลุ่มอาจถูกจำกัดสิทธิในการแสดงออก เช่น สื่อห้ามเสนอข่าวด้านลบของรัฐบาล ห้ามการ
 ชุมนุมต่อต้าน หรือใช้กฎหมายที่เด็ดขาดมาจัดการกับคนที่เห็นต่าง เป็นต้น แล้วสร้างความกดดันให้เกิดขึ้นกับ
 ผู้คนในประเทศ เพียงแต่รอวันที่ระเบิดเท่านั้นเอง

4. รัฐบาลที่มาจากรัฐประหารไม่ค่อยเอาใจใส่ในความเป็นอยู่ของประชาชนมากเท่าใดนัก อาจ
 เพราะไม่จำเป็นต้องอาศัยคะแนนจากประชาชนเมื่อมีการเลือกตั้ง จึงไม่สนใจที่จะรับฟังเสียงของประชาชน

5. การเกิดรัฐประหารทุกครั้งทำให้ประเทศไทยหยุดและก้าวถอยหลังลงทุกครั้ง เพราะไม่เป็นที่
 ยอมรับของสังคมโลกโดยเฉพาะฝ่ายประชาธิปไตย จึงถูกตัดขาดจากการเชื่อมสัมพันธ์ หรือร่วมค้าขายกับไทย

ดังจะเห็นได้จากการรัฐประหารทั้งสองครั้งสุดท้ายนี้ว่าประเทศไทยไม่ได้รับการยอมรับจากนานาอารยประเทศเลย ส่งผลต่อการขาดโอกาสในการพัฒนาประเทศในภาพรวม

6. นโยบายการพัฒนาประเทศไม่เป็นที่ยอมรับของประชาชนส่วนใหญ่ เพราะไม่เชื่อมั่นรัฐบาลที่มาจากจากรัฐประหาร เนื่องจากยากต่อการตรวจสอบและการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนก็น้อย เพราะประชาชนส่วนใหญ่เคยชินกับระบอบการปกครองประชาธิปไตย ที่ประชาชนมีอำนาจในการตัดสินใจหลายอย่างๆ ประชาชนถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพบางประการตามแบบฉบับของระบอบการปกครองเผด็จการ ทำให้เกิดการต่อต้านเชิงสามัญสำนึกต่อรัฐบาลที่มาจากจากรัฐประหาร

7. นโยบายการปฏิรูปบางประการมีความล่าช้า ไม่ทันสมัย เพราะรัฐบาลที่มาจากจากรัฐประหารจะเน้นการควบคุม ดูแล ปกครอง มากกว่าการปฏิรูปเชิงพัฒนาก้าวไปข้างหน้าตามสมัยโลกาภิวัตน์ เช่นนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ที่นำระบบเดิมกลับมาใช้อีก ให้เกิดการต่อต้านและกระแสวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักว่าการศึกษาของไทยกำลังถอยหลังเข้าคลองหรือไม่

บทสรุป

จากการทำรัฐประหาร 2 ครั้งล่าสุดในประเทศไทย ในมุมมองของผู้เขียนพบว่า ในสภาพความเป็นจริงของสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ตั้งแต่ก่อนการรัฐประหาร ผู้เขียนจึงขอเสนอในเรื่องที่เกี่ยวกับจุดเด่นและจุดด้อยที่รัฐบาลที่มาจากจากรัฐประหารได้ดำเนินการไปหลังจากเกิดเหตุรัฐประหารใน 2 ครั้งสุดท้ายนี้ข้อสรุปเป็นจุดเด่น ได้แก่ รัฐบาลทหารสามารถหยุดความขัดแย้งได้อย่างรวดเร็ว รัฐบาลทหารมีอำนาจเด็ดขาดที่จะสั่งการในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะอำนาจการบริหารประเทศ ระบบเศรษฐกิจของไทยยังขนานรับการต่อการทำรัฐประหาร การใช้อำนาจพิเศษตาม มาตรา 44 ทำให้เกิดการพัฒนาเชิงนโยบายและภาคปฏิบัติอย่างรวดเร็วและเห็นผลตลอดถึงสามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนโดยมีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับประเด็นข้อด้อยของรัฐบาลที่มาจากจากรัฐประหาร ได้แก่ รัฐบาลทหารที่ดูเหมือนจะสามารถหยุดความขัดแย้งก็จริงแต่กลับสร้างความขัดแย้งรุนแรงรอบใหม่ขึ้นมาอีก รัฐบาลทหารไม่เชี่ยวชาญในการบริหารประเทศ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง จึงทำให้ประเทศซบเซาและเสียโอกาสในการพัฒนาประเทศ รัฐบาลจำกัดสิทธิเสรีภาพนั่นคือการได้สร้างความกดดันรอบใหม่ให้ผู้คน รัฐบาลทหารไม่สนใจที่จะรับฟังเสียงและความเดือดร้อนของประชาชน การทำรัฐประหารทุกครั้งทำให้ประเทศถอยหลังเสียโอกาสในสายตาชาวโลกนโยบายการพัฒนาประเทศไม่เป็นที่ยอมรับของประชาชนส่วนใหญ่ ไม่เชื่อมั่นรัฐบาลที่มาจากจากรัฐประหาร เนื่องจากยากต่อการตรวจสอบและการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนน้อยเพราะประชาชนถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพบางประการตามแบบฉบับของระบอบการปกครองเผด็จการตลอดทั้งนโยบายการปฏิรูปบางประการมีความล่าช้า ไม่ทันสมัย เพราะรัฐบาลที่มาจากจากรัฐประหารจะเน้นการควบคุม ดูแล สั่งบังคับมากกว่าการปฏิรูปเชิงพัฒนาเพื่อก้าวตามยุคโลกาภิวัตน์

ดังนั้น พลวัตของการเมืองไทยแม้ในยามเกิดรัฐประหารจะก้าวต่อไปอย่างไร เพื่อให้การเมืองไทยมีเสถียรภาพและประสิทธิภาพที่จะสร้างความมั่นคงและความอยู่ดีกินดีให้คนไทยทั้งชาติได้ รัฐบาลและประชาชนควรทำอย่างไร ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคมประเทศชาติโดยส่วนรวมจึงเป็นสิ่งที่ทุกภาคส่วนต้องคำนึงถึง โดยเฉพาะข้าราชการทหารที่เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการเมืองการปกครองของไทยในยุคมืดของประชาธิปไตย หรือในภาวะเกิดการรัฐประหาร ความคาดหวังของประชาชนต่อการแก้ไขวิกฤตทางการเมืองของทหารนั้นย่อมมีมากหลังการรัฐประหาร แต่หากบริหารประเทศให้ประชาชนกินดีอยู่ดี มีความสงบสุขก็ย่อมเกิดการตอบรับที่ดีจากประชาชน หากตรงกันข้ามความวุ่นวายในประเทศก็เป็นสิ่งที่รัฐบาลยุคนี้ต้องเผชิญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะโดยปกติวิสัยของประชาชนคนไทยจะรักสงบแม้ในยามรัฐประหารก็ปรารถนาความสงบสุข และคาดหวังต่อให้เกิดการพัฒนาของประเทศอย่างต่อเนื่อง จนอาจจะกลายเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยโดยเฉพาะคือการยอมรับให้รัฐบาลบริหารประเทศ แม้จะเป็นรัฐบาลที่มาจากการรัฐประหารตามที่นักรัฐศาสตร์ได้ตั้งข้อสังเกตเอาไว้

เอกสารอ้างอิง

ทินพันธุ์ นาคะตะ. (2543). **รัฐศาสตร์ ทฤษฎีความคิด ปัญหาสำคัญและแนวศึกษาวิเคราะห์ทางการเมือง.**

กรุงเทพฯ : จัดพิมพ์โดยสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์ นิต้า ครั้งที่ 4 :

ธมกร ทยาประศาสน์ (2555). **พลวัตการเมืองการปกครองของไทย.** อุบลราชธานี : อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์. พิมพ์ครั้งที่ 1

สนุก สิงห์มาตร และ สัญญา เคนาภูมิ. (2558). **ประชาธิปไตยกินได้ : ของจริงหรือแค่ภาพทรมการเมือง.**

วารสารวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ปีที่ 2 ฉบับที่ 2(4) เดือน กุมภาพันธ์. 2558.

อมร รักษาสัตย์ และคณะ. (2543). **ประชาธิปไตยและรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน : คู่มือการเรียนการสอน**

การเผยแพร่และการมีส่วนร่วมสำหรับครูอาจารย์และผู้นำชุมชน. กรุงเทพมหานคร : สมาคมรัฐธรรมนูญเพื่อประชาชน.

สำนักข่าวแห่งชาติ. (2557). **กองทัพบกประกาศใช้พระราชบัญญัติกฎอัยการศึก ฉบับที่ 2/2557, 15 มิถุนายน 2557.**

ไชรหัส! แผนอุ้มเศรษฐกิจหลังรัฐประหาร 49 VS 57 ยุคไหนรุกรมากกว่ากัน?. **ไทยรัฐออนไลน์.** 27 พ.ค. 2557. สืบค้นเมื่อ 29 พ.ค. 2557.

ศาลทหารให้ประกัน 'จาตุรนต์' เจอแจ้งผิดพ.ร.บ.คอมพ์เพิ่มรวม 3 ข้อหาโทษ 14 ปี. **มติชน.** 2014-06-20. สืบค้นเมื่อ 2014-06-27.

ยูเครนยึดท่าเรือจุกอียู-จีนซ้อมรบมะกันเว้นไทย". **ไทยรัฐ.** 2014-06-28. สืบค้นเมื่อ 2014-06-30.

ดีเดย์ 1 ส.ค.ยกเลิก 'เมล์-รถไฟฟรี' จำกัดสิทธิเฉพาะกลุ่ม". **ไทยรัฐ.** 2015-01-28. สืบค้นเมื่อ 2015-02-07.

Death toll in Thai anti-gov't protests reaches four, dozens injured". **The Voice of Russia**. 2014-02-18. สืบค้นเมื่อ 2014-05-23.

Outspoken journalist PravitRojanaphruk turned himself in to coup makersPrachatai. 2014-05-25. สืบค้นเมื่อ 2014-05-25.

Yingluck removed, Niwatthamrong acting PM". **Bangkok Post**. 2014-05-07. สืบค้นเมื่อ 2014-05-07.

WassanaNanuam (2014-05-23). "Yingluck brought to 'safe house'". **Bangkok Post**. สืบค้นเมื่อ 2014-05-24.